

ยศวรณ อรรถจักร 2549: ปัจจัยการดำรงอยู่ของชุมชนดั้งเดิมในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
ปริญาการวางผังเมืองและสภาพแวดล้อมมหบัณฑิต สาขาการวางผังเมืองและสภาพแวดล้อม
ภาควิชาการวางผังเมืองและสภาพแวดล้อม ปรธานกรรมการที่ปรึกษา:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดาวิณี บุญธรรม, Ph.D. 233 หน้า
ISBN 974-16-1771-2

การวิจัยฉบับนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการเปลี่ยนแปลงของเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
จากสมัยกรุงธนบุรีจนถึงปัจจุบันทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม รวมถึงแผนพัฒนา, กฎหมายต่างๆ
ที่เกี่ยวข้องโดยเลือกชุมชนดั้งเดิมมาเป็นกรณีศึกษา 3 ชุมชน คือ ชุมชนตรอกข้าวเม่า, ชุมชนมัสยิดหลวงอันซอริช
ซุนนะห์และชุมชนวัดไชยทิศ เพื่อเปรียบเทียบหาปัจจัยการดำรงอยู่ของชุมชนดั้งเดิมในเขตบางกอกน้อย และ
สร้างแนวทางพัฒนาให้สอดคล้องกับชุมชนดั้งเดิมตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน

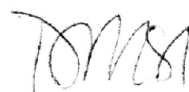
รวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำราวิชาการ เอกสารงานวิจัย วิทยานิพนธ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการ
สำรวจ สังเกตพื้นที่ศึกษาและการสัมภาษณ์กรรมการชุมชน, เจ้าหน้าที่เขต และ/หรือ ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการ
ทำงานของชุมชน โดยนำข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบทั้ง 3 ชุมชน

ผลการศึกษาสรุปได้ว่าปัจจัยการดำรงอยู่ของชุมชนดั้งเดิมในเขตบางกอกน้อยที่เป็นกรณีศึกษา 3 ชุมชน
ประกอบด้วย 3 ปัจจัยหลัก คือ ปัจจัยกายภาพของที่ตั้งชุมชน ได้แก่ ที่ตั้ง ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบเส้นทาง
คมนาคมทั้งทางน้ำและทางบก การเข้าถึงพื้นที่ชุมชนรวมทั้งสภาพพื้นที่โดยรอบที่แวดล้อมชุมชน, ปัจจัยภายใน
ชุมชน ได้แก่ องค์ประกอบทางความสัมพันธ์ทางสังคม ศาสนา ความผูกพันร่วมกัน การจัดระเบียบสังคม
ภายในชุมชน, ปัจจัยภายนอกชุมชน ได้แก่ แผนและนโยบายด้านต่าง ๆ หน่วยงานของภาครัฐและเอกชนที่
เกี่ยวข้องกับชุมชน รวมทั้งการประสานงานระหว่างหน่วยงานกับชุมชน ซึ่งแต่ละชุมชนมีความชัดเจนของความ
เป็นชุมชนดั้งเดิมที่เป็นรูปธรรมแตกต่างกัน จากการศึกษาพบว่าชุมชนวัดไชยทิศและชุมชนมัสยิดหลวงอันซอริช
ซุนนะห์ มีความชัดเจนของความเป็นชุมชนดั้งเดิมมากกว่าชุมชนตรอกข้าวเม่า

ส่วนแนวทางการพัฒนาเน้นปัจจัยภายในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรตามแนวปรัชญาการ
พัฒนาชุมชนเป็นหลัก โดยการจัดทำแผนต้องคำนึงถึงนโยบายการวางแผนและการออกแบบที่เหมาะสมกับ
ชุมชน, การบริหารจัดการที่ีความร่วมมือมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและการใช้กฎหมายเพื่อเสนอข้อเสนอแนะใน
การพัฒนาโดยยึดหลักพัฒนาเพื่อการดำรงอยู่ของชุมชนดั้งเดิมซึ่งต่ออดจากรากเหง้าเดิมของชุมชน

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

16 / ๒๕๖ / ๒๕๖